

Nr 326.

Av herr **Ingvarson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 225, med förslag till förordning om krigsmaterielskatt m. m.

I proposition nr 225 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att besluta en särskild *krigsmaterielskatt*, att efter vissa, i propositionen närmare angivna grunder uttagas såsom en tillfällig skatt på arbetsinkomst och förmögenhet, samt beräknad till ett totalbelopp av 54 miljoner kronor. Därjämte föreslår Kungl. Maj:t, att ifrågavarande skattemedel skola avsättas, i den mån de icke anvisas å stat för 1917, till en särskild fond, benämnd *krigsmaterielskattefonden*, avsedd, enligt finansministerns motivering till ifrågavarande proposition, att täcka utgifterna för vissa i Kungl. Maj:ts propositioner nr 219 och 220 föreslagna åtgärder för försvarets stärkande.

Det synes mig emellertid kunna starkt ifrågasättas huruvida i nu förevarande fall ett dylikt tillvägagångssätt bör användas. Tvärtom synas flera skäl tala för att denna tillfälliga skatt bör ingå till statsverket och sålunda användas, icke för ett visst, på förhand bestämt ändamål, utan för täckande av de utgifter överhuvudtaget som riksdagen anser mest nödvändiga. Alldeles oavsett nämligen vad riksdagen beslutar ifråga om de föreslagna försvarsåtgärderna lär det vara ostridigt, att statsverkets behov av ökade inkomster är så stort, att den föreslagna tillfälliga skatten är synnerligen välbehövlig för bristens fyllande. Då jag dessutom hyser den bestämda förhoppningen att ifrågavarande försvarspropositioner måtte avslås, synes det mig så mycket angelägnare att den föreslagna skatten icke fastlåses för detta ändamål.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 244 omförmäles, att de sammanlagda kostnaderna för neutralitetsvakten under 1915 uppgått till icke mindre än kronor 56,047,337: 02, vilka kostnader enligt förslaget skola täckas dels med ordinarie inkomster, dels med lånemedel till ett belopp

av 27 miljoner kronor. Finansministern förutsätter visserligen, att dessa så kallade tillfälliga lånemedel skola kunna återbetalas under loppet av två år, 1918 och 1919. Denna förhoppning kan emellertid dessvärre komma att visa sig alltför optimistisk, ty den är helt beroende på neutralitetsvaktens långvarighet och omfattning, varom ingen för närvarande med säkerhet lär kunna döma. Skulle det visa sig att neutralitetskostnaderna för innevarande år komma att uppgå till exempelvis samma belopp som under 1915 — att döma av Kungl. Maj:ts krav i berörda avseende lär intet tvivel finnas därom — blir följden säkerligen snarare ökad skuldsättning för ändamålet, än återbetalning av det redan lånade. Att detta kommer att i hög grad försvåra vårt lands finansiella ställning ligger i öppen dag.

Härtill kommer att svenska folkets stora flertal säkerligen icke utan tvingande skäl är benäget att följa Kungl. Maj:t på den nu inslagna vägen, att täcka militära utgifter med lånemedel. Finansministern synes också själv ganska tveksam om lämpligheten i detta förfarings-sätt, vilket bland annat tar sig uttryck i den använda benämningen »*tillfälliga*» lånemedel. Och detta med full rätt, ty även om det kan sägas att det är tillfälliga behov som motivera framställningen, så visar dock proposition nr 225, att det endast är en omskrivning för verkliga militära behov, vilka enligt Kungl. Maj:ts mening äro av natur att under alla omständigheter böra tillgodoses. För min del är jag alldeles övertygad om lånevägens olämplighet i detta fall och anser därför att för neutralitetskostnadernas täckande är den tillfälliga *skatten* vida rik-tigare och lämpligare än det tillfälliga *lånet*.

Men de i följd av krisen ökade kraven på statsverket inskränka sig icke till neutralitetskostnaderna. På ett flertal områden ha nya, omfattande behov uppstått, och finansministern har i en rad av propositioner föreslagit olika skatter för behovens täckande, vartill kommer att för produktiva ändamål avsevärda lån måste upptagas. Ett behov som Kungl. Maj:t emellertid icke synes ha beräknat medel till, men som för närvarande ligger under riksdagens prövning och som enligt min mening är minst lika oundgängligt som något annat, är nedbringandet av levnads-omkostnaderna för den mindre bemedlade delen av landets befolkning. Detta är en *inre* försvarsfråga, en fråga som rör skyddet och försvaret för tusentals fattiga hem, vilka eljest hotas av undergång i dessa pris-fördyringens och livsmedelsjobberiets dagar. Det lär dock icke kunna bestridas, att den krigskonjunkturskatt föregående riksdag beslöt och för vilken ändrade bestämmelser nu förelagts riksdagen, till stor del, om ock i indirekt form, tages ur de fattigas fickor. Att staten söker i

gengäld i någon mån lätta den börda som sålunda lagts på de svagas skuldror är en så rimlig och billig begäran, att därom ingen diskussion borde behöva uppstå. Svårigheten består blott i att anskaffa medel för ändamålet, men denna svårighet torde väsentligen kunna övervinnas genom att uttaga den tillfälliga skatt Kungl. Maj:t nu föreslagit, men i stället för *krigsmaterielskatt* kalla den *tilläggsskatt* och låta den ingå bland statens övriga inkomster.

Sålunda anser jag, att Kungl. Maj:ts rubrik på den föreslagna förordningen, »förordning om krigsmaterielskatt», bör ändras till »förordning om tilläggsskatt», samt paragraf I helt utgå och ersättas med en paragraf som angiver förordningens syfte i enlighet med vad ovan anförts om att skattemedlen böra ingå bland statens övriga inkomster. Övriga paragrafer torde böra ändras i anslutning härtill. I överensstämmelse härmed bör den i propositionen föreslagna »förordning om krigsmaterielskattefond» avslås.

Rörande åter beräkningsgrunderna för skatten vågar jag icke föreslå någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag. Utan tvivel kunna mer eller mindre befogade anmärkningar göras på en eller annan punkt, t. ex. ifråga om den nedre inkomst- eller förmögenhetsgränsen, men då det för enskild motionär stöter på avsevärda svårigheter att utan fullständig omarbetning av Kungl. Maj:ts sifferbyggnad göra rubbningar på den ena eller andra punkten, utan att riskera avsevärda förändringar i skattens avkastning, vågar jag hoppas, att i den mån vederbörande utskott finner eventuella invändningar befogade det skall verkställa nödiga ändringar.

Måhända kunde det ansetts lämpligare att påyrka en ökning av den allmänna inkomst- och förmögenhetsskatten, hellre än att för allmänna behov föreslå denna av Kungl. Maj:t framlagda tillfälliga skatt. Men i likhet med föredragande departementschefen anser jag denna senare väg bättre och lättare framkomlig. Dessutom är det att hoppas att de allmänna behov varom jag ovan talat, och vartill skatten enligt min mening bör användas, äro av mera övergående natur, varför ju också den förstärkning av statsinkomsterna, som för dessa behovs täckande erfordras, bör kunna uttagas genom en tillfällig skatt.

På grund av vad sålunda anförts tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte besluta

a) med ändring av Kungl. Maj:ts förslag till »förordning om krigsmaterielskatt» antaga en »förordning om tilläggsskatt», lika lydande med Kungl. Maj:ts

förslag utom såtillvida, att ordet »krigsmaterielskatt» i rubriken utbytes mot ordet »tilläggsskatt», att § I i sin nuvarande lydelse helt utgår och ersättes av en bestämmelse att skattens avkastning skall ingå till statsverket, samt att övriga paragrafer omarbetas i anslutning härtill; samt

b) att Kungl. Maj:ts förslag till »förordning om krigsmaterielskattefond» avslås.

Stockholm den 17 maj 1916.

J. A. Ingvarson.